

Sygn. akt I NWW 60/20

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

w sprawie S. Ś.

oskarżonego o czyn z art. 183 § 1 kk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 15 września 2020 r.

wniosku oskarżonego o oznaczenie sądu właściwego do rozpoznania sprawy o sygn. akt IV Ka (...),

oddalić wniosek.

UZASADNIENIE

W dniu 12 marca 2020 r. S.Ś. złożył wniosek o przeniesienie sprawy IV Ka (...) Sądu Okręgowego w S. do innego sądu, z uwagi na brak gwarancji bezstronnego jej rozpoznania i sprawiedliwego wyroku. W związku z tym wnioskiem został wezwany do jego sprecyzowania przez wskazanie, czy w złożonym piśmie chodzi o brak niezależności sądu w rozumieniu art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym. W odpowiedzi na to wezwanie S. Ś. w piśmie z 15 czerwca 2020 r. potwierdził, iż jego zdaniem chodzi o sytuację, o której mowa w art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, wnosząc raz jeszcze o przeniesienie sprawy IV K [...] do rozpoznania przez inny sąd okręgowy. Zważywszy na tę okoliczność Sąd Okręgowy w S. postanowieniem z 18 czerwca 2020 r. wniosek S. Ś. przedstawił Prezesowi Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych celem nadania mu dalszego biegu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek jest bezzasadny.

W aktualnym stanie prawnym w zakresie prawa karnego procesowego przewidzianych jest kilka sytuacji, których zaistnienie może powodować lub powoduje rozpoznanie sprawy przez innego sędziego, niż wyznaczony pierwotnie do jej rozpoznania, czy też przez inny sąd, aniżeli właściwy do rozpoznania sprawy. Zmiana sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy może mieć miejsce na podstawie przesłanek zawartych w art. 40 i 41 k.p.k., w trybie określonym w art. 42 i 43 k.p.k. Do przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi, aniżeli sąd właściwy może z kolei dojść w trybie art. 36 k.p.k., przez wzgląd na ekonomię procesową, bądź w trybie art. 37 k.p.k., z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Każda z przywołanych regulacji przewiduje odmienne przesłanki zastosowania, jak również zróżnicowany tryb podejmowania decyzji w przedmiocie zmiany sędziego wyznaczonego do rozpoznania sprawy na skutek jego uprzedniego wyłączenia, czy też zmiany sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

Ustawą z 20 grudnia 2019 r. (Dz.U. 2020, poz. 190) zmieniona została ustawa o Sądzie Najwyższym poprzez wprowadzenie do art. 26 tej ustawy m.in. paragrafów 2 i 3, w których przewidziano postępowanie w przedmiocie wniosku obejmującego zarzut braku niezależności sądu lub niezawisłości sędziego, związane z wnioskiem lub oświadczeniem dotyczącym wyłączenia sędziego lub oznaczeniem sądu, przed którym ma się toczyć postępowanie. Postępowanie to ma charakter odmienny względem wskazanych wcześniej instytucji karnoprosesowych. Według art. 26 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, jeżeli taki wniosek lub oświadczenie obejmuje ustalenie oraz ocenę zgodności z prawem powołania sędziego lub jego umocowania do wykonywania zadań z zakresu wymiaru sprawiedliwości, pozostawia się go bez rozpoznania. W pozostałych sytuacjach Sąd Najwyższy rozstrzyga o nim merytorycznie.

Analiza wniosku złożonego przez S. Ś. wskazuje, że nie zostały w nim powołane okoliczności, o których mowa w art. 26 § 3 ustawy o Sądzie Najwyższym, a zarazem nie zostały przytoczone żadne konkretne okoliczności przemawiające za jego uwzględnieniem, tj. wskazujące, że Sąd Okręgowy w S., rozpoznając sprawę

IV Ka (...), nie będzie sądem niezależnym, bądź że wszyscy orzekający w nim sędziowie nie będą niezawisli w orzekaniu.

Należy zważyć, że okoliczności uzasadniające istnienie zarzutu braku niezależności Sądu Okręgowego w S. lub niezawisłości sędziów tego Sądu nie zostały przedstawione również z piśmie z 15 czerwca 2020 r. Zawiera ono jedynie ogólne stwierdzenie, że powołany wcześniej zarzut wynika ze stosunków rodzinnych i innych uniemożliwiających rozpoznanie sprawy, jak również koleżeńskich, przyjacielskich i towarzyskich. Rzecz jednak w tym, że tego rodzaju stwierdzenie jak wyrażone w piśmie nie zostało poparte konkretnymi zdarzeniami lub okolicznościami, wskazującymi na takie relacje pomiędzy sędziami, które zdaniem S. Ś., powodują niemożność niezależnego rozpoznania jego sprawy przez Sąd Okręgowy w S. . Uwzględnienie wniosku na podstawie samego tylko stanowiska zawartego w piśmie z 15 czerwca 2020 r. musiałoby skutkować wyeliminowaniem zasad regulujących w obowiązującym porządku prawnym właściwość rzeczową i miejscową sądów I i II instancji. Pomimo tego, że możliwe jest wyjątkowe rozpoznanie sprawy przez sąd z właściwości tzw. funkcjonalnej, nie sposób uznać, iż w każdym wypadku sprawę rozpoznaną przez określony sąd w postępowaniu pierwszoinstancyjnym miałby rozpoznawać inny sąd aniżeli sąd ustrojowo określony jako sąd wyższego rzędu nad sądem I instancji. Z tego powodu niezbędne jest, by wniosek zawierający zarzut braku niezależności sądu lub niezawisłości sędziego był umotywowany rzeczywistymi okolicznościami wskazującymi na zmaterializowanie się ustawowych przesłanek zawartych w art. 26 § 1 ustawy o Sądzie Najwyższym. Pismo S.Ś. takich okoliczności nie zawiera, a jedyna okoliczność, jaka może być wywiedziona z jego treści związana jest z pozostaniem prokuratora na sali rozpraw po wyrażeniu przez strony swoich stanowisk w sprawie, a zarazem po wydaniu decyzji o odroczeniu wydania wyroku. Należy jednak zwrócić uwagę, że okoliczność ta dotyczy sytuacji, jaka miała miejsce w postępowaniu pierwszoinstancyjnym i nie może tym samym wskazywać na brak niezależności Sądu Okręgowego w S. właściwego do rozpoznania apelacji w sprawie, czy też na brak niezawisłości sędziów tego Sądu. Opisana w piśmie z 15 czerwca 2020 r. okoliczność może być jedynie rozważona jako zarzut procesowy stawiany wydanemu w pierwszej instancji wyrokowi. Jedynym trybem

rozpoznania takiego zarzutu jest postępowanie odwoławcze, przy uwzględnieniu rzecz jasna ograniczeń i wymogów wynikających z art. 445 i n. k.p.k.

W pozostałym zakresie wniosek S.Ś. oparty jest na przyjętym założeniu, należy dodać że w żadnym stopniu nawet nie uprawdopodobnionym, według którego koleżeńskie relacje pomiędzy sędziami sądów różnych rzędów (także nie wykazane), prowadzą do niemożności rozstrzygnięcia jego sprawy na etapie postępowania odwoławczego.

Taka sugestia nie może prowadzić do konkluzji o zaistnieniu okoliczności z art. 26 § 2 ustawy o Sądzie Najwyższym, co spowodowało oddalenie wniosku S.Ś..